

4376

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΑΔΑΜΙΔΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥΤΩ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

μετὰ τοῦ εἰς αὐτὸν λόγου

ἀπαγγελθέντος ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῶ

τῇ 17 νοεμβρίου 1919

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΛΕΙ

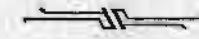
ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1920

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΑΔΑΜΙΔΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥΤΩ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

μετὰ τοῦ εἰς αὐτὸν λόγου

ἀπαγγελθέντος ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῶ

τῇ 17 νοεμβρίου 1919

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1920

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

Τῆ 6 ὀκτωβρίου 1919, συνελθόντες εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ «Ἑλληνικοῦ Συνδέσμου Ἀνατολῆς» φίλοι τινὲς τοῦ διδασκάλου Βασιλείου Ἀδαμίδου, ἀπεφάσισαν νὰ τελέσωσιν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τὸ ἱερόν μνημόσυνον αὐτοῦ, κατὰ τινὰ τῶν κυριακῶν τοῦ νοεμβρίου, κοινῆς εἰσφορᾶς κατάλογον ἀνοίγοντες μεταξὺ τῶν φίλων τοῦ μακαρίτου· τοῦτο δὲ πρὸς τιμὴν τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ διδασκάλου, οὐχὶ δὲ διότι αἱ ἀδελφαὶ δὲν ἠδύναντο νὰ τελέσωσιν αὐτό.

Συνεκροτήθη πενταμελὴς ἐπιτροπεία ἐκ τῶν κκ. Μ. Ι. Γεδεών, μεγάλου χαρτοφύλακος, Ιακώβου Ναυπλιώτου, πρωτοψάλτου καὶ Εὐστ. Βιγγοπούλου, λαμπαδαρίου τῆς Μ. Ἐκκλησίας, Ἰω. Δημητριάδου διευθυντοῦ τῆς ἐν Πικριδίῳ σχολῆς, καὶ Κ. Καμπαλούρη, διευθυντοῦ τῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου παρὰ τὴν πύλην τῆς Ἀγίας.

Ἄρκετοὶ τῶν φίλων αὐτοῦ, ὡς ὁ συνεκδιδόμενος δεικνύει κατάλογος, ἐνέγραψαν τὸ ἀπαιτούμενον ποσόν, ἢ «Ἐκκλησ. Ἀλήθεια» ὡς καὶ ἡ «Πρόοδος» ἀνήγγειλαν τὴν τοῦ μνημοσύνου τέλεσιν μετ' ἐπαίνων (περιττῶν, διότι ἐπετελοῦμεν καθήκον), οἱ σεβ. μητροπολίται Κυζίκου κ. Κωνσταντῖνος Ἀράβoglous, καὶ Πισιδείας κ. Γεράσιμος Τανταλίδης προσηνέχθησαν νὰ ἱερουργήσωσι δωρεὰν, ἐπίσης παρέσχον δωρεὰν τὴν ὑπηρεσίαν οἱ ψάλται, καὶ οἱ συνιερουργήσαντες πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι, δωρεὰν δὲ παρεχώρησε τὸν πατριαρχικὸν ναὸν ἡ ἔντι-

μος ἐπιτροπεία αὐτοῦ, ἣς προεδρεύει ὁ φιλογενῆς μητροπολίτης Σηλυβρίαςκ. Εὐγένιος, ὁ ποιμαίνων καὶ τοὺς χριστιανούς τῆς κωμοπόλεως Ἐπιβατῶν, ἐξ ἧς καὶ κατήγετο ὁ Ἀδαμίδης.

Ἐμνημονεύοντο κατὰ τὸ μνημόσυνον οἱ πρὸς Κύριον εὐσεβῶς μεταστάντες ἀπὸ αἰώνων διδάσκαλοι, ὑπὲρ ὧν οὐδὲν ἐγένετο δημοτελὲς μνημόσυνον.

Τὸν μνημόσυνον λόγον ἀπήγγειλεν ὁ προεδρεύων τῆς Ἐπιτροπείας κ. Μ. Γεδεῶν—μετὰ δὲ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν ἀνήλθον πάντες εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἐθν. Μικτοῦ Συμβουλίου, ἀδεία τοῦ σεβ. τοποτηρητοῦ παραχωρηθεῖσαν, ἐν αὐτῇ δ' ὁ προεδρεύων ηὐχαρίστησε μὲν τοῖς συντελέσασιν ὑπὲρ διεξαγωγῆς τοῦ μνημοσύνου, ἐξέφρασε δὲ τὴν λύπην αὐτοῦ ὅτι, ἀρκετοὶ διδάσκαλοι, προσκληθέντες, ἀπηξίωσαν νὰ παραστῶσιν ἐν τῷ μνημοσύνῳ, οὗ διαρκοῦντος ὁ ναὸς πλήρης ἦν εὐσεβῶν. — ἐπήνεσε δὲ τὸν ἐντιμολογ. πρωτέκδικον τῆς Μ. Ἐκκλησίας κ. Γ. Παπαδόπουλον, ὅς, κωλυόμενος νὰ προσέλθῃ, ἔπεμψεν ἐπιστολὴν, ἐπαινοῦσαν τὸν τε μακαρισθὲντα διδάσκαλον καὶ τοὺς τιμήσαντας τὴν μνήμην αὐτοῦ.

Παρατιθέμενα δύο μνεῖας τοῦ μνημοσύνου ἐν ταῖς ἡμερίσι γενομένας — ἀναγραφὴν ἐσόδων καὶ ἐξόδων—καὶ τὸν λόγον τοῦ κ. Γεδεῶν. Ἐχομεν ὁμως τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν ἀπέναντι πάντων τῶν προσενεγκόντων νὰ καταστήσωμεν γνωστὸν ὅτι, ἐκ τῶν ἐφοριῶν τῶν ἐν οἷς ὁ Ἀδαμίδης ἐδίδαξε σχολείων, εἰς ἃς ἐγράψαμεν, ἢ τῶν ἐν Ψαμαθία σχολῶν ἀπέστειλε 5 λίρας, ἢ τοῦ Δζιβάλιου (τῆς Ἀγίας) λίρ. 3, ἢ ἐν Ξυλοπόρτῃ (Κανάβη) «Ἀδελφότης Ἐννέα

Μοῦσαι», καθὸ τῆς σχολῆς ἐφορεύουσα, 2. Δυστυχῶς, ἢ ἐν Μέτραις (ὅπου ἐπίσης ἐδίδαξεν) οὐδὲ μίαν προϋθυμοποιήθη νὰ πέμψῃ—δυστυχέστερον ἔτι· οἱ ἐν Καλιγαρείᾳ (Ἐγρίκαπι), κρατήσαντες ὀκτὼ ἡμέρας τὸν κατάλογον, ἀπέστειλαν κενὸν, καὶ τούτους ἐμμήθη ἢ ἐφορία τῶν Ταξιαρχῶν Παλατᾶ κρατήσασα τὸν κατάλογον, εὐτυχῶς τρεῖς ἡμέρας—ἢ τοῦ Μεσαχώρου καὶ ἢ τοῦ Τζεγκέλκιοῦ ἀπέστειλαν ἀνὰ μίαν λίραν — Τέλος ἢ «Λιδασκαλικὴ Ἐνωσις» ἔδωκε δύο, τσαύτας δ' ἔδωκε καὶ ὁ «Ἀγαθοεργὸς Σύλλογος Ἑλληνίδων» (Φαναρίου), πέμψας καὶ ἀντιπρόσωπον ἐν τῷ μνημοσύνῳ τὴν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ διοικητικοῦ αὐτοῦ συμβουλίου δεσποσύνην Ἀφροδίτην Χ. Θ. Λάμπογλου.

ΠΙΝΑΞ ΕΡΑΝΩΝ

Σημ. Ἀπὸ τῶν ὀνομαστὶ φερομένων ἄνω σωματείων καὶ ἐφοριῶν εἰσεπράχθησαν γρόσια 1600

προσῆνεγκον δὲ καὶ οἱ ἑδε ἀναγραφόμενοι

† ὁ μητροπολίτης Κυζίκου Κωνσταντῖνος	250
Κωνστ. Ἀρχιμανδρίτης (ιδιοκτῆτης ἀρτοποιείων)	250
Φώτιος Ρωσσόπουλος	200
Μ. Ι. Γεδεῶν	150
Ε. Βιγγόπουλος	150
	<hr/>
	2600

	2600
Ἰ. Ναυπλιώτης	100
Ἰω. Δημητριάδης	100
Κ. Καμπαλούρης	100
Θ. Κελαηδίτης	100
Συμεών Παπαδόπουλος*	100
Νικ. Σταμπουλίδης*	100
Σταμ. Χατζόπουλος	100
Μ. Γ. Τεριακίδου*	100
Δημ. Μπαλαμπάνης*	100
Δημ. Γ. Ρωσσόπουλος	100
Ἄδελφοί Γ. Ρωσσόπουλοι	100
Χρῆστος Κόντης*	100
Γεώργιος Δ. Θεοδωρίδης	100
Κωνστ. Σαραφείδης	100
(ἀνωνύμως εἰς)	100
Ἰωακείμειου Παρθεναγωγείου διδάσκαλοι	145
Σχολείων Ψαμαθία διδάσκαλοι	160

Γρ. 4405

συνεισήνεγκον ἀνά 50 γρόσια οἱ κκ.

Κ. Γ. Μηνόπουλος—Θ. Μισαηλίδης—
Κ. Μαρινέλης* — Α. Χρυσοφίδης—Μενέ-
λαος Ταρλίδης*—Γρηγ. Κυριακίδης—Πρω-
τέκδικος Γ. Παπαδόπουλος—Μάρκος Μαρ-
κόπουλος — Π. Γ. Παπακωνσταντίνου* —
Δωρόθεος διάκ. Γεωργιάδης* — Χρ. Παντα-
ζίδης* — Ἄλ. Ἰατρόπουλος*—Γ. Α. Λιανό-
πουλος* — Κωνστ. Παπαϊωσηφίδης—Χρ.
Σ. Γεωργιάδης* — Χρ. Π. Παπαδόπουλος
—Χρ. Τσιρικόπουλος—Ἄδελφοί Σ. Βασι-

	4405
λειάδαι—Πέτρος Στ. Παναγιώτου — καὶ τρεις οὐ δηλώσαντες τὸ ὄνομα αὐτῶν= τὸ ὄλον	1100
	<u>5505</u>

ἀνά 40

Συνέσιος Τρυφωνίδης—Ἰ. Βεΐκος—Κλεάν- θης Γιαγτζόγους=	120
	<u>5625</u>
Κ. Τ. Κωνσταντινίδης	30
	<u>5655</u>

ἀνά 25 γρ.

Χαραλ. Διρόπουλος — Χαραλ. Καλογερό- πουλος—Σωκ. Στεργιάδης — Ἰω. Παπα- δόπουλος*—Ν. Βούρος*—Π. Ζαχαριάδης*— Ἰ. Ἀρβανιτάκης*—Ἐμμ. Μελιταῖος — Ἀχ. Στανίτσας καὶ τρεις οὐ δηλώσαντες ὄνομα=	300
	<u>5955</u>

ἀνά 20

Ἰωάν. Ξανθόπουλος—Βασ. Ξανθόπουλος	40
	<u>5995</u>

ΠΙΝΑΞ ΕΞΟΔΩΝ

Εἰς κόλλυβα ἐν γένει διὰ τὸν ναὸν(2 δίσκοι) καὶ εἰς ἑκατὸν οἰκογενείας, τῇ γνώσει καὶ συνεργασίᾳ τῆς οἰκογενείας Ἀδαμίδου	1606
εἰς ἀγορὰν χάρτου καὶ φακέλλων	50
εἰς ἐκτύπωσιν καὶ χάρτην φακέλλων κολ- λύβων, καὶ προσκλητηρίων μνημοσύνου (πατριαρχ. τυπογραφεῖον),	550
	<u>2206</u>

	2206
κονιάκ, τσιγάρα κλπ. (τῆ 17 νοεμβρίου)	194
κηρία ἀρχιερέων	100
ὑπηρετήν ἀρχιερέων κατὰ τὴν λειτουργίαν	100
εἰς β' νεωκόρον, παρόντα ἐν τῷ ναῷ	50
εἰς Γιάννην Χάνον διανομέα κολλύβων (τῆ 16 νοεμβρίου)	150
εἰς Β. Ξανθόπουλον, ὑπηρετήσαντα ἐν τῇ αἰθούσῃ	150
εἰς μεταφορὰν καθισμάτων	45
εἰς κοσμητορὰ αἰθούσης Ἐθν. Συμβουλίου	50
	3045

ΑΓΓΕΛΙΑΙ ΕΝ ΕΦΗΜΕΡΙΣΙΝ

Ἐκκλ. Ἀλήθεια 23 νοεμβρ. 1919

(σελ. 287 τοῦ ΛΘ' τόμου)

Μνήμη διδασκάλου.—Τῆ κυριακῇ, 17, ἐτελέσθη ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τὸ μνημόσυνον τοῦ μακαρίτου διδασκάλου Βασιλείου Ἀδαμίδου, λειτουργούντων τῶν προθυμότερα προσενεχθέντων πρὸς τοῦτο σεβασμ. μητροπολιτῶν Κυζίκου καὶ Πισιδείας, παρόντος δ' ἐκκλησιάσματος πυκνοῦ, ἐν ᾧ παρευρίσκοντο ὀλίγιστοι διδάσκαλοι τῶν περίεσυνοικιῶν, ἢ ἔλλογ. διευθύντρια τοῦ Ἐθν. Ἰωακειμείου παρθεναγωγείου κ. Ἐρριέτα, καὶ ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς ὁ κ. Πανταζίδης. Ἐν τοῖς κεκοιμημένοις, ὁ προεξάρχων σεβ. μητροπολίτης Κυζίκου, κατὰ τὴν εἴσοδον τῶν Τιμίων Δύρων, ἐμνημόνευσε «καὶ πάντων τῶν ἀπὸ καταλύσεως τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν αὐτοκρατορίας ἕως σήμερον διασωσάντων τὴν ἑλληνικὴν εὐσεβῆ παίδευσιν». Πρὸς τὸ τέλος τῆς θείας μυσταγωγίας ὁ μέγας χαρτοφύλαξ κ. Μ. Ι. Γεδεῶν ἀπήγγειλε λόγον ἔχοντα θέμα τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου Ἀδαμίδου καὶ τῶν πρὶν αὐ-

τοῦ διδασκάντων Τὸν λόγον τοῦτον ἢ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ μνημοσύνου ἐπιτροπεῖα ἐκδίδει ἐν ἰδίῳ φυλλαδίῳ, μετὰ τῆς λογοδοσίας τῶν πεπραγμένων αὐτῆς, καὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν εἰσπράξεων καὶ τῶν δαπανῶν, ὑπὲρ ὧν πολλοὶ προθύμως συνεισήνεγκον».

Πρόσδος 17 νοεμβρίου

(ἀριθ. 5434, ἔτος 16ον)

«**Ὁραία ἐκδήλωσις**—Εἶναι ἄξιοι συγχαρητηρίων εὐλικρινῶν ὁ Μ. χαρτοφύλαξ κ. Γεδεῶν, ὁ πρωτοψάλτης κ. Ιάκωβος Ναυπλιώτης, ὁ λαμπαδάριος κ. Ε. Βιγγόπουλος, ὁ κ. Ἰ. Δημητριάδης, καὶ ὁ κ. Καμπαλούρης, ὅχι ἀπλῶς διότι ἀνέλαβον νὰ τιμήσουν ἕνα ἄριστον διδάσκαλον, τὸν μακαρίτην Βασίλειον Ἀδαμίδην, ἐπὶ 34 ὄλα ἔτη ἀκαμάτως καὶ ἑλληνικώτατα διδάξαντα, ἀλλὰ καὶ διότι παρέχουν διὰ τοῦ ἐπιτελουμένου μνημοσύνου ἕνα ὠραῖον μάθημα ἠθικῆς εἰς ὅλους.

Τιμῶντες τὸν κάλλιστον αὐτὸν διδάσκαλον, ὁ ὅποιος ἐθυσίασθη διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν ἑλληνοπαίδων μᾶς ἀπέδειξαν ὅτι ἡ ἀξία δὲν παρέρχεται ἀπαρατήρητος, καὶ ὅτι, ἂν ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐπιπόνου καθήκοντος, ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι δυνάμενοι ν' ἀναγνωρίσουν τοῦτο.

Ὁ Βασίλειος Ἀδαμίδης ὑπῆρξεν ἀληθῆς διδάσκαλος τοῦ Γένους. Φανατικὸς εἰς τὸ ἔργον του, ἑλληνομαθέστατος, μεῖδραίας θρησκευτικῆς καὶ ἑθνικῆς πεποιθήσεις, μᾶς ἔδιδε τὴν εἰκόνα τῶν ἀρχαίων ἐκείνων διδασκάλων τῆς παρελθούσης γενεᾶς, εἰς τοὺς ὁποίους τόσα ὀφείλει τὸ ἔθνος μας. Τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ μνημόσυνον ἦτο ἱερὰ ὀφειλὴ πρὸς τὴν μνήμην του, τὴν ὁποῖαν γενναίως ἀνέλαβον νὰ ἀποτίσουν οἱσχόντες τὴν πρωτοβουλίαν αὐτοῦ».

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΙΕΡΟΝ
ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΑΔΑΜΙΔΟΥ

ἀπαγγελθείς ὑπὸ τοῦ Μ. χαρτοφύλακος

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ

ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ

τῇ 17 νοεμβρίου 1919

Ἔτη τριάκοντα καὶ τέσσαρα διαρκῶς ἐδίδαξεν ὁ Βασίλειος Ἀδχιμίδης, καὶ πέντε καὶ τέσσαρας ἐνιαυτοὺς ζήσας, ἀπέθανεν, ἀφοῦ μεθ' ἡμῶν εἶδε συμπεληρωμένον τὸ φοβερὸν θέαμα, καὶ τὸ φοβερώτερον ἤκουσε μεθ' ἡμῶν ἄκουσμα τῶν ἀγγέλων τῶν ἑπτὰ τῆς Ἀποκαλύψεως, καὶ τῶν ἐκχεομένων ἐπὶ ποταμοὺς καὶ θαλάσσας, ἐπὶ βουνὰ καὶ πεδιάδας, φιαλῶν καὶ τῶν φωναζουσῶν σαλπίγγων, ὅτε πρὸ αἰῶνων θάνατον κακοτέχνου πολιτικοῦ συστήματος οἶονεὶ προεφοίβαζον καὶ ζωῆς εὐαγγελικῆς καινῆς τὴν ἐμπύχουσιν ἐβεβαίωνον. Εἶδε ζῶν καὶ σάλους ἄλλους, προγενεστέρους τοῦ ἐσχάτου καὶ βροτολοιγοῦ. Προσηγόρευε πρὸ τεσσαράκοντα καὶ δύο ἐνιαυτῶν λυκαυγὲς ἐλπίδων, ἐξ ἐκείνων τῶν ἐλπίδων, αἵτινες, ὕπνον ἐν νυξὶ ζοφεραῖς τῶν ἐν Κυρίῳ κοιμωμένων πατέρων καὶ διδασκάλων ἡμῶν βαυκαλίζουσαι, ἐγλύκαινον πικρίας στυγνῶν ἡμερῶν προσωρινῆς ἐθνικῆς δοκιμασίας, διὰ τῶν εὐφροσύνων ἐπαγγελιῶν, ὅσας προέλεγον αἱ ἀκατάληπτοι

παραστάσεις τοῦ ἐν τῷ Ἰπποδρόμῳ ὀβελίσκου καὶ ἰὰ ἀκατανόητα ἐπὶ παλαιῶν βυζαντινῶν τάφων ἡμισβεστα γράμματα· διότι οἱ γονεῖς ἡμῶν καὶ πρόγονοι καὶ διδάσκαλοι κατὰ τὰς ὁρμὰς τῆς καρδίας αὐτῶν ἐξήγουν καὶ ταῦτα κ' ἐκεῖνα καὶ κατ' ἄλλην περίστασιν, καὶ πρὸ πενήντα καὶ τεσσάρων ἐτῶν, ὅτε καὶ πάλιν ἐλπίδες, τρέφομσαι γενεὰν ἄλλην, καὶ ταύτην ὁστοῦν ἐκ τῶν ὁστέων ἡμῶν, ἐνεψύχουν ἐν καιρῷ δυσχερεῖ καὶ τότε, διδάσκουσαι καρτερίαν χριστιανικὴν καὶ πίστιν, καὶ προμαντεύουσαι «καινοὺς οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν, κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ» (Ἦσ. ξε', 17. Β' Πέτρου γ', 13) «ἐν οἷς εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίαμα εὐρήσουσι.»

Ἐν μέσῳ τοιούτων ἐλπίδων ἐγεννήθη, ὑπὸ τοιούτων ἐλπίδων καὶ προσδοκιῶν ἐλικνίσθη, ὑπὸ διδασκάλων γηραιῶν, τραφέντων ἐν μέσῳ ἰθυελλῶν καὶ σεισμῶν πολιτικῶν, ἀνεπτύχθη καὶ ἐμορφώθη ὁ Βασίλειος, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν μητρὸς εὐσεβοῦς, ἣτις εἶχε τὴν ὁσίαν ἐπιθυμίαν, ὡς εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἔλεγέ ποτε, 'να ἴδῃ τὸν υἱὸν αὐτῆς ἱερέα. Ἄλλ' ἱερεὺς ἦν ἀδύνατον 'να κληρωθῇ, κληρὸν δ' ἐξελέξατο τὸν ἐπίσης σῴτηριον εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν γενόμενον, τὸν τοῦ διδασκάλου. Καὶ ἐνεστερνίσθη τὸ τοῦ διδασκάλου ἐπάγγελμα, καὶ ἤρξατο διδάσκων ἐν τινὶ σχολῇ τῆς τοῦ Βοσπόρου βιθυνικῆς παραλίας, προϊστάμενον τῆς σχολῆς ἔχων τὸν τῆς σημερινῆς ἱερᾶς μυσταγωγίας προεξάρχοντα σεβασμιώτατον ἱεράρχην. Ἐδίδαξε δὲ μετὰ πολλῆς πρὸς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα στοργῆς καὶ πολλῆς ἐπιμελείας, ἐπιθυμῶν 'ν' ἀναδειχθῇ μιμητὴς ἐν ταῖς

δύο ταύταις ἀρεταῖς τῶν μακαρίων διδασκάλων ἡμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ἐν ἡμῖν καὶ ἐδίδαξαν «Κύριον Θεὸν γνώσεων, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ» (Α΄ Βασιλ. β΄, 3), συνιστιῶντες, πάντοτε, τὸ τοῦ Πέτρου (Β΄, γ΄, 17) «φυλάσσεσθε ἵνα μὴ, τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ». Μιμητῆς ἐκείνων ἐπιθυμῶν ἕν ἄναδειχθῆ ἐν τῇ τοῦ ἐπαγγέλματος ἐξασκήσει, παλαιὸν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἐλληνικῆς ἐνεστερνίσθη σύστημα, ὅπερ ἐγίνωσκον οἱ διδάσκαλοι ἡμῶν, τοὺς ὁποίους πρὸ τοῦ Ἀδαμίδου γνωρίσαντες, ὑπ' αὐτῶν διδαχθέντες τὴν ἐλληνικὴν, τὴν γραμματικῶς ἠκριβωμένην, ἐνουθετούμεθα συνεχῶς ἵνα τὰ τοῦ κλεινοῦ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως ἐπαναλαμβάνωμεν καὶ πρεσβεύωμεν ὅτι: «ἐκουρικτέον τὰ χυδαῖσι φιλοσοφεῖν ἐπαγγελλόμενα βιβλιδάρια» (ἐν προλ. Λογικῆς). Ἐγενόμην δὲ τῆς ἐπιμελείας τοῦ Ἀδαμίδου μάρτυς: ὅτε πρὸ ἐτῶν τριάκοντα σχεδόν, ἐπεσκεψάμην ἐξαπίνης αὐτὸν διδάσκοντα ἐν τῇ σχολῇ τῆς πρὸς τῇ Καλιγαρείᾳ πύλῃ συνοικίας ἡμῶν, ἀκροατῆς ἡμῖν διδασκαλίας ἀκριβοῦς τῆς ἐλληνικῆς, διὰ τὴν ὁποίαν ἐξέφραζον τὴν λύπην μου ὅτι, μάτην ὄραι θυσιάζονται χάριν μικρῶν παιδίων, διότι διδασκαλία τοιαύτη ἔδει ἵνα γίνηται εἰς μερῶν μαλλον ἀνεπτυγμένα τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν διάνοιαν. Ἀλλὰ τοιαύτη ἦν ἡ ἐθνικὴ παράδοσις ἢ ἰσχύσασα ἀπὸ τῆς ἀλώσεως ἐν τῇ μεγαλωνύμφῳ σχολῇ, καὶ ταύτη κατηκολούθησεν ὁ ἐν αὐτῇ διδαχθεὶς Ἀδαμίδης.

Ἐσυρον τοὺς νεωτέρους ἡμᾶς οἱ παλαιότεροι,

δηλὰ γε δὴ τῶν τοῦ Βασιλείου διδασκάλων οἱ ἀρχαιότεροι, ζητοῦντες πρὸς τὴν προγονικὴν ἵνα πλησιάσωμεν γλῶσσαν καὶ σοφίαν, ζητοῦντες ἐκείνην ἕν ἄναζωογονήσωμεν καὶ τὴν γενεὰν τὴν ἐκείνην κλείσασαν ἢ κλείσθεισαν ὑπ' αὐτῆς ἕν ἄναστήσωμεν, ὅπως ἴδωμεν ἀνιστάμενον τὸν μέγαν κολοσσὸν τῆς τοῦ ἐλληνικοῦ πλήρους καὶ ἐνιαίας ἀποκαταστάσεως. Καὶ ἦν τοῦτο τὸ μέγα καὶ γιγάντειον ἔργον τῶν παλαιῶν δοκίμων διδασκάλων καὶ τῶν πεπαιδευμένων κληρικῶν, ὅσοι καὶ τὰς ἀπὸ τῆς Ἑσπερίας γνώσεις καὶ τὰς ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν εὐνοίας καὶ φιλίας ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ ἀναστάσει τῶν κατερραγμένων ἐζήτουν ἵνα χρησιμοποιήσωσι, καὶ ὅτε πέραν τοῦ δέοντος ἐκολάκευον τὴν τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος μεταρρυθμίσειν, καὶ ὅτε διὰ τοῦ ἐκπατρισμοῦ τοῦ ἀλεξανδρινοῦ κώδικος ἔμπεδον καθίστων τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγγλικὴν εὐνοίαν, καὶ ὅτε, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν παλαιότερων, τὰ θεμέλια ναοῦ τῆς Θεοτόκου κατατιθέντες, «Ἐλπίδα» τῶν ἀλυτρώτων ἐπεφήμιζον τὸ διακριτικὸν αὐτοῦ ὄνομα. Τοιαύτας ἔτρεφον προσδοκίας ἐκεῖνοι, κληρικοί καὶ λαϊκοὶ πεπαιδευμένοι, διδάσκοντες καὶ ποιμαίνοντες τότε λαὸν πιστεύοντα, λαὸν ἐλπίζοντα.

Πάντες, ἐλπίζοντες καὶ πιστεύοντες εἰς τὴν σωτήριον ἐπενέργειαν θρησκευτικῆς ἀπεριέργου διδασκαλίας καὶ διδασκαλίας ἀπερπερευτοῦ τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, κατώρθωσαν, ἐπὶ τινὰς ἑκατοντάδας ἐτῶν δυσχειμέρων, ἵνα καταρρίψωσιν ἐκ θεμελίων τὴν μεγάλην δοῦν τὴν βαρύσκιον καὶ πνικτικὴν δι' ἡμᾶς, ὡς σάραξ τρώγων λαθροβίως καὶ

καταστρέφων ασυνειδήτως μέγιστον δένδρον. Εἶχον ὁμως οἱ παλαιότεροι τὴν πεποίθησιν, ἀναμαθόντες ἀπὸ Βασιλείου τοῦ οὐρανοφάντορος, ὅτι «ἄμεινον καὶ σοφώτερον ἰδιώτας καὶ ὀλιγομαθεῖς τινὰς ὑπάρχειν, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης πλησίον γενέσθαι τοῦ Θεοῦ, ἢ, πολυμαθεῖς καὶ ἐμπείρους δοκοῦντας εἶναι, βλασφήμους εἰς τὸν ἑαυτῶν εὐρίσκεισθαι Δεσπότην». Καὶ πολλὰ ἢ ὀλίγα γινώσκοντες, ἐν ὀλίγοις ἢ πολλοῖς διδάσκοντες, ζῶν ἐτήρουν ἀείποτε τὸ θρησκευτικὸν καὶ τὸ τῆς φιλογενείας συναίσθημα, μεγαλοργήσαντες, καὶ παρασκευάσαντες οἱ παλαιοὶ τὴν ποθητὴν ἡμῶν παλιγγενεσίαν. Εἰς ἐκείνων τὰ ἴχνη ἐπόθουν οἱ νεώτεροι ἢ ἀκολουθήσωσιν, ἐν ἀγαθῇ συνειδήσει, ἣν καθὼς οἱ περὶ τὴν πίστιν ἀπωσάμενοι, τὸ τοῦ ἀποστόλου τῶν ἔθνῶν, ἐναυάγησαν, ναυαγοῦσι καὶ οἱ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἑλληνικῆς ἀπωσάμενοι ἢ παραπειθόμενοι ἢ ἀπομάθωσιν.

Ἐδίδαξαν μετὰ ζήλου πάντες, οἱ μὲν ἐν ἡμέραις καὶ χρόνοις περισσότερον χειμερίοις, οἱ δὲ ἐν ἡμέραις ὀλιγώτερον εὐδαίαις. Ἀλλὰ πάντες παρεσκευάσαν τὴν μεγάλην, ὄχι τὴν πρώτην, οὐχὶ τὴν «δεύτερην ἀνάστασιν», ἀλλὰ προδήλως τὴν τρίτην. Ἐν οἰκονομικαῖς στενοχωρίαις τὸ πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὸ πρὸς τὸ γένος καθῆκον ἐκπληρώσαντες, ἀπέδειξαν εἰρωνεῖαν τὸ παλαιὸν ἀπόφθεγμα ὅτι δῆθεν «τῆς παιδείας οἱ μὲν ρίζαι πικραὶ, οἱ δὲ καρποὶ γλυκεῖς»· διότι, διδάσκαλοι γενόμενοι κατὰ γενεὰς καὶ καιροὺς οὐχὶ συστηματικῶς περὶ διδασκάλων μεριμνῶντας, ἔβλεπον ὅτι αἱ ρίζαι ἦσαν γλυκεῖαι, ὅτε

ἕτεροι περὶ τῆς συντηρήσεως αὐτῶν, παίδων ὄντων, ἐμερίμων, οἱ δὲ καρποὶ πικροὶ, ὅτε, εἰς τὴν κοινωनीαν ἀποδιδόμενοι, ἔβλεπον ἑαυτοὺς ἀναγκαζομένους καὶ περὶ ἑαυτῶν καὶ περὶ τῆς οἰκογενείας αὐτῶν ἵνα μεριμνῶσι, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, διὰ τὴν ἀνάγκην ταύτην, κατὰ τὴν τελευταίαν ἰδίᾳ τριακονταετίας, ἠναγκάζοντο, παραπειθόμενοι ὑπὸ τῶν προκαθημένων, ἢ ἀναμιγνύονται εἰς ἀποστολὰς ἀπεχούσας πολὺ τῆς ἱερᾶς αὐτῶν ἐπιστήμης. Οὐδὲ λησμονῶ ὅτι, νύκτα τινὰ εἶδον ἀναβαίοντα ἀνήφορον, καὶ τὴν ἡμέραν δυσκόλως διοδευόμενον, ἕνα τῶν διδασκάλων, ὑπὸ τὸ φῶς ὑελίνου φανοῦ, στελλόμενον ὑπὸ σεβαστοῦ προσώπου πρὸς ἔργον ἀνάξιον ἀνδρῶν λογίων, ἀλλ' ἄξιον κοινωνίας μόλις διατηρούσης τὸν διδάσκαλον καὶ διαφθειρούσης οὕτως αὐτὸν ἀλλὰ καὶ ἑαυτήν. Ἀπεστέλλετο δ' ὁ δυστυχῆς Ἀδαμίδης, ὡς ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ τινες ἕτεροι διδάσκαλοι, ὄργανα γινόμενοι συναλλαγῆς συμφερόντων ὑλαίων καὶ γεηρῶν, εἰς τὴν ὑλικὴν κακοδαιμονίαν ὑποκείμενοι, προσώπων δῆθεν ἐπιφανῶν θελήσεσιν ὑπηρετοῦντες. Σήμερον βελτιοῦντες τὴν τύχην τῶν διδασκάλων τὴν ὑλικὴν, καθῆκον ἔχομεν καὶ ἠθικῶς εἰς ἐπηρμένον ἐπίπεδον ἵνα κρατῶμεν αὐτοὺς ὑψουμένους, καὶ συντηροῦντες ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς ἀπροςβλήτους καὶ ἀγνοὺς, ἀμετόχους πάσης κοινοβουλευτικῆς κακοδαιμονίας καὶ παραζάλης· διότι παρεμβολὴν ἀποτελοῦντες ἀείμνηστον, ἐργαζόμενοι, καθ' ἣν ἔχουσιν ἀνάπτυξιν ἕκαστος, συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀνατολὴν ἡμερῶν, ἃς ἐπόθησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, οἱ τε δι-

δάξαντες, οἳ τε διδαχθέντες. Οἱ δὲ τὴν μνήμην τῶν
θανόντων τηροῦντες καὶ εἰς σεβασμὸν αὐτῆς κινηθέν-
τες, καὶ τὴν ἁγίαν ταύτην ἀναφορὰν σήμερον τε-
λέσαντες ὑπὲρ τοῦ Βασιλείου Ἀδαμίδου καὶ τῶν
προηγηθέντων αὐτοῦ εἰς τὸ ἀβάστακτον τῆς διδα-
σκαλίας ἔργον, μακαρίζομεν αὐτούς ὡς ἀναπαυθέν-
τας ἐκ κόπων, εὐδαιμονίζομεν δὲ ἡμᾶς τοὺς ζῶντας
ὅτι, μνημονεύομεν μὲν ἐκ καθήκοντος ἐκείνων, ἰδόν-
των πληρουμένην τὴν νέαν πρόρρησιν ὅτι (Ἀποκ.
στ', 15—17) « βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ μεγιστᾶνες, καὶ
χιλίαρχοι, καὶ δυνατοὶ ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπή-
λαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὄρεων, καὶ λέγουσι . . .
κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ
τοῦ θρόνου, ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς
ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι » — βλέπο-
μεν δὲ καὶ πιστεύομεν, μετὰ τοῦ μεγαλοφωνοτάτου
τῶν θείων προφητῶν Ἡσαΐου (κε', 8, 9) ὅτι τοῦ
δικαίου Κριτοῦ « ἡ βουλή ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ
πάλιν ἀφείλε Κύριος ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ
παντὸς προσώπου, τὸ ὄνειδος τοῦ λαοῦ ἀφείλεν
ἀπὸ πάσης τῆς γῆς . . . Καὶ ἐροῦσι τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
Ἴδου ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐφ' ᾧ ἠλπίζομεν, καὶ σώσει
ἡμᾶς· Οὗτος Κύριος ». Εἶη δεδοξασμένον τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς χριστιανικοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸν
αἰῶνα.

Τὸ περίσσευμα τῶν ἐράνων διατίθεται,
διὰ τὴν κατασκευὴν ἐπιταφίου σιδηροῦ
σταυροῦ.